

Віктор Янукович був присутній на святковій літургії в Києво-Печерській Лаврі

У день Різдва Христового Президент України Віктор Янукович був присутній на святковій літургії в Соборі Успіння Пресвятої Богородиці Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври.

Різдвяну літургію відправив керуючий справами УПЦ митрополит Бориспільський та Броварський Антоній.

Також на літургії були присутні Прем'єр-міністр Микола Азаров, Голова Верховної Ради Володимир Рибак.

Президент підписав Указ щодо посилення державної підтримки культури і мистецтва

Президент України Віктор Янукович підписав Указ «Про додаткові заходи щодо державної підтримки культури і мистецтва в Україні».

Указ підписаний з метою подальшого розвитку культури і мистецтва, забезпечення реалізації та захисту прав громадян у цій сфері, створення умов для розвитку творчості людини.

Згідно з документом, Кабінету Міністрів України доручено затвердити відповідний план заходів на середньострокову перспективу, передбачивши у ньому, зокрема, сприяння створенню якісного вітчизняного культурного продукту, підтримку діяльності професійних мистецьких колективів, культурно-мистецьких навчальних закладів, музеїв, заповідників, бібліотек, клубів, інших закладів культури, насамперед у сільській місцевості, у тому числі ремонт будівель таких закладів, модернізацію їхньої матеріально-технічної бази; подальший розвиток кіноіндустрії; забезпечення доступності послуг закладів культури для різних категорій населення; надання підтримки мистецьким проектам творчої молоді; сприяння діяльності національних творчих спілок та громадських об'єднань у сфері культури і мистецтва; розвиток міжкультурного діалогу та популяризацію української культури за кордоном; активізацію діяльності щодо залучення інвестицій у сферу культури, застосування механізмів державно-приватного партнерства, сприяння розвитку благодійної діяльності.

Указом започатковано також проведення у День пам'яті історії та культури всеукраїнської акції з благоустрою територій пам'яток культурної спадщини.

Згідно з Указом, засновано 250 щорічних стипендій Президента України для молодих письменників і митців у сфері музичного, театрального, образотворчого, хореографічного, естрадно-циркового та кіномистецтва.

З 200 до 300 збільшено кількість дворічних та довічних державних стипендій для видатних діячів культури і мистецтва, у тому числі - з 20-ти до 50-ти зростає кількість довічних державних стипендій для лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка.

Указом визначено, що Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва відзначатиметься щорічно 9 листопада разом із Днем української писемності та мови.

За матеріалами офіційного сайту Президента України

Про тих, хто поряд

На перехрестях долі

Мало хто з представників старших поколінь не знає Марію Гнатівну Кондратенко. Працювала вона стоматологом у фельдшерському пункті при Андрушівському спиртозаводі аж до виходу на пенсію. Прожила ця жінка велике і складне життя, доля не милувала, а випробовувала її. Але попри всі складності досягла Марія Гнатівна поважного віку, ще й про минуле своє розповіла мені цікаво й з подробицями, бо має світлу пам'ять.

Народилася вона в Андрушівці в 1921 році в родині Ганни і Гната Фомюків. Мама померла, коли дівчинці було 3 роки. Батько одружився вдруге і Марійка зростала при матері (а це, звісно, не рідна мати). Потім народилися брати Володя і Андрій.

З боєм у серці згадує жінка своє злиденне сирітське дитинство. Хоч батько працював у райздраві (так тоді називався відділ охорони здоров'я), родина бідувала, діти постійно недоїдали. Марія Гнатівна згадує однокласницю Фаню Усич, яка приносила в школу хліб з маслом або з варенням. Відщипувала від скибки шматочки і роздавала дітям. А кому не вистачало, той збирав кришки на підлозі. Діти обіцяли Фані за таке частвування щось зробити - чи серветку вишити, чи віночка сплести, а один хлопчик нахвалювався зробити і подарувати рогатку... Вчителька Віра Юхимівна Павловська дивилася на це все і плакала.

І ще одна сумна картинка закарбувалася в дитячій пам'яті. Шоліта на канікулах Марія та декілька хлопчиків-однолітків пасли корів за селом, понад

котельнянським шляхом. Одного літнього дня до малих пастушків із жита вискочило двоє чоловіків з палицями, почали бігти за ними й кричати, що зараз їх побивають. Худоба розбіглася, діти за нею. Маріюна корова впала. Малі почали пригорщами носити воду з калюжі і лити на голову бідній тварині. На щастя по дорозі із Котельні на Андрушівку їхав кіньми чоловік. Зупинився, розпитав, заспокоїв пастухів і сказав, що то були злодії, вони хотіли вкрасти корову.

Пастухи із худобою поверталися до села. Їх наздогнала ще одна підвода. Конюх, побачивши заплаканих дітей, теж призупинився, заспокоїв, підбадьорив і сказав усім повертатися додому і з коровами від села ніколи далеко не відходити. Так потім наказували і батьки.

Закінчивши з гарними оцінками місцеву школу, Марія поїхала до Житомира вчитися на стоматолога. В 1940-ому разом з дипломом одержала направлення на роботу в м. Станіслав. За першу зарплату зробила собі подарунок - купила килимок до ліжка. Але радощів від самостійного трудового життя ви-

стачило ненадовго: 22 червня 1941-го розпочалася Велика Вітчизняна війна. На третій день після її початку Марія у товарному вагоні поверталася додому. А місцеві жителі вели себе відносно спокійно, говорили між собою, що «совети втікають».

Ще наш район остаточно не був звільнений від фашистів, а Марія Гнатівна вже лікувала людей. Пригадує один тогочасний епізод. Одного зимового дня вона лікувала зуб жінці, а місцевий священик чекав своєї черги. Раптом двері відчинилися і в кабінет забіг хлопечко у кожусі. «Врятуйте! - благав, - за мною женуться німець і поліцей». Кімнатка маленька - вікно стіл, крісло і маленька грубка. Всі гуртом запахали хлопця у застінок біля груби, священик заспокоїв жінку і наказав зберігати спокій. Коли фріц і поліцей забігли до кімнати, то побачили звичайну картину: у кріслі сиділа жінка - лікар лікувала їй зуб, священик у чеканні черги читав журнал. Переслідувачі в непорозумінні глянули один на одного і вийшли з кімнати. Потім повернулися, бо сліди таки вели до лікарні, але глянули в снігах, що є ляда на горіще. Поштрикали стволом, вона не відкривалася. Із снігів були двері в іншу кімнату - там приймав хворих лікар Мирила Юхимович Скачинський. З кабінету вийшла дружина лікаря - гарна, чепна, інтелігентна і на німецькій мові пояснила фашисту, що до них ніхто не забігав. Це звучало так переконливо, що непрохані зайти вийшли з приміщення,

сіли в машину, в кузові якої були люди, які кричали, плакали і просили допомоги. Бідолашних, очевидно, везли на розстріл. А врятований хлопець ще тиждень перебував у санітарки Ганни Опанасюк. Марія Гнатівна все життя мучиться здогадками: хто він був, цей юнак, як склалася його доля. Згадує жінка післявоєнний зруйнований Київ, де в одному з госпіталів, який був розміщений в приміщенні школи, лікувався її брат Володимир. Зараз ні його, ні молодшого брата Андрія уже немає серед живих.

Чоловік М. Г. Кондратенко - Іван Романович був юристом. У свій час його направили на роботу в Андрушівку. У 1987 році жінка овдовіла, зараз живе спогадано про щасливе подружнє життя. Син Петро мешкає в Сімферополі. Після закінчення Севастопольського приладобудівного інституту працював механіком корабля на Тихоокеанському флоті. Зараз безробітний. Приїздить у гості, провідає, дров нарубав, а потім знову мати залишається в самоті із старістю і самотністю - так на долі написано. Погано, що газу немає, телевизор як на те поламався.

Спасибі, що соціальний працівник Олена Казимирівна Горкун і води принесе, і продукти та ліки купить, і за послуги заплатить, і дров внесе до грубки. Та й ми, сусіди, шануємо Марію Гнатівну, яка все життя, поки мала сили, служила людям.

Ганна РУДЮК

м. Андрушівка

До 70-річчя визволення Андрушівщини від німецько-фашистських загарбників

Слава воїнам-визволителям

(Початок в газ. № 52 2013 р., № 1 2014 р.)

Після введення танків 44-ї та 45-ї гвардійських танкових бригад у прорив, вони обігнали піхоту і почали переслідувати ворога. Під вечір 24 грудня 1943 року 44-та гвардійська була вже біля Гнилець (зараз Долинівка). Це останнє село перед Андрушівським районом. Батальйон майора Орехова наздогнав ворожу колону автомашин та артилерії. Комбат наказав розгромити її.

Атака була настільки сильною і несподіваною для ворога, що гітлерівці, залишаючи техніку, тікали на захід. Особливо відзначився екіпаж лейтенанта А. Самишкіна, на танку з написом «Від інтелігенції МНР». Тільки в цьому бою він знищив ворожий танк, 2 автомашини, гармату та 25 фашистських солдатів і офіцерів. І все ж декілька німецьких машин прорвались в Гнилець, де ворог зайняв оборону.

Підполковник Гусаковський вирішив атакувати силами батальйону Боридька. Коли танки з десантом автоматників на броні пішли в атаку, ворог відкрив шалений артилерійський

вогню. Комбриг зрозумів, що взяти Гнилець з ходу не пощастить. Отож віддав наказ припинити атаку. 124-й батальйон Боридька відійшов на вихідні позиції.

Всю ніч на 25 грудня йшла підготовча робота до штурму. Інтенсивно діяла розвідка боєм, яка раз по раз переходила в запеклі сутички. На ранок Гусаковський мав ясну картину оборони ворога в селі Гнилець. Комбриг Гусаковський і начальник штабу майор Воробйов вирішили діяти всіма наявними силами.

Ранок 25 грудня видався непогожий: йшов дощ і сніг. Майор Орехов і командир батальйону автоматників капітан Дюрагін спокійно чекали наступу. На висоті 206,8 вицікував сигналу до підтримки атаки батальйон Боридька. Політпрацівники майор Помазньов, капітан Іванов, замполіти і парттори батальйону були на головних машинах.

І ось заговорили танкові гармати батальйону Орехова. Ще не вухла канонада, як 125-й батальйон Боридька з автоматниками на броні ринувся в бій, який тривав декілька годин. Фашисти відчайдушно захищались, часто переходили в контратаки.

Бій не вщухав ні на хвилину. Часто виникали критичні ситуації, особливо там, де автоматники діяли у відриві від танків. Партгор батальйону капітан В. К. Захаров зі словами «За мною, гвардійці!» вів автоматників вперёд.

Хоробро бились і танкісти. Особливо відзначився екіпаж танка «Монгольський чекіст» під командуванням лейтенанта Г. Петровського. Відмінно діяла також машина «Від інтелігенції МНР» лейтенанта Л. Самишкіна.

О 9 годині 30 хвилин 25 грудня Гнилець було звільнено. Але фашисти перегрупували сили і вирішили повернути село. Вони кинули в бій до 30 танків, самохідні гармати та піхоту. Танкісти і автоматники підпустили ворога на близьку відстань і відкрили вогню. Ворог після кількох спроб повернути втрачені позиції, вимушений був відступити. Та гвардійські екіпажі таки увірвались у Соболівку. В документах архіву Міністерства оборони, де розповідається про взяття Соболівки, Ходоркова, Вербова, Андрушівки, Червоного і Бердичева, не раз згадується танк «Монгольський чекіст», якого мужньо вів у бій лейтенант Георгій Петровсь-

кий. На вулицях Соболівки він знищив ворожий танк, 2 гармати і до 20 солдатів та офіцерів противника.

В цей же день танкісти 44-ї бригади визволили Ходорків, Яроповичі і через хутір Троянки увірвались у Вербів. Тут знову відзначився екіпаж танка «Монгольський чекіст». Під час взяття Вербова (тепер Любимівка) танковий взвод гвардії лейтенанта Георгія Петровського роздубив гусеницями 3 гармати ворога, 4 автомашини і до 30 гітлерівців. А всього у цьому бою знищено 12 гармат, з них 6 зенітних, багато автомашин і тягачів. Наприкінці дня 25 грудня бригада зайняла оборону в районі Ходоркова, виставивши заслони на Липки і Котлярку. В бою за Вербів відзначилась і 2-га танкова рота старшого лейтенанта Шаріпова.

26 грудня 1943 року бригада розпочала наступ в напрямку на Зарубинці, Лісівку, селище Андрушівку. Праве крило бригади вело наступ на Андрушівку через Волицю. На лівому фланзі вела бій 27-ма мотострілецька бригада, котра наступала на Забуринці. Так 11-й корпус сприяв успіху сусіда ліворуч - 8-го гвардійського механізованого корпусу, який в ніч

на 26 грудня зайняв станцію Попільня. Сусід, що був праворуч, почав відставати, що сприяло відходу ворога на нові позиції. Командування корпусу наказало 40-й танковій бригаді полковника Н. Г. Веденічева нанести одним танковим батальйоном удар на північний захід в напрямку на Гнилі Болота (північніше Корчмиш). З'єднання і частина корпусу виконали всі поставлені завдання.

Після звільнення Вербова о другій половині дня 26 грудня батальйон Орехова увірвався в Лісівку. Щоб досягти Андрушівки, необхідно було форсувати річку Гуйву, яка була немалою перешкодою для танків. Підходи до мосту з Лісівки на Андрушівку було замінено. Начальник інженерної служби бригади капітан Іван Павлович Міхеев наказав саперам проробити проходи на мінних полях і сам очолив операцію. В цей час до передового танку майора Орехова підійшов дід, котрий назвав себе Манілою Маголю. Він доповів командир танкового батальйону, що міст замінено і що він зі своїм другом Михайлом Ковальчуком перерубали деякі проводи.

Капітан Міхеев оглянув у бінокль підступи до мосту.

Майор П. І. Орехов

Бригада може пройти тільки тут - іншого шляху немає. Треба розмінувати міст. Провідником став місцевий житель - патріот Маніло Магола. Як тільки група саперів і автоматників підійшла до мосту, ворог відкрив вогню з кулеметів і автоматів. Командир передового загону виділив значні сили, і окупантів було відкинуто. Коли підійшли до мосту, то побачили, що тут все підготовлено до вибуху. Під формами знайшли чималий заряд толу. Сапери розмінували міст, і танки увірвалися в Андрушівку о 19.00 26 грудня 1943 року. Ворог, боячись потрапити під сильний удар наших танків і бути оточеним, залишив селище.

Іосип ЛОХАНСЬКИЙ (Далі буде)